

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року з української мови і літератури**  
**Основна сесія № 2**

| Номер і зміст завдання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Відповідність завдання програмі ЗНО, підручникам і посібникам, затвердженим Міністерством освіти і науки України                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7 до нього.</b></p> <p>(1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи <i>на/зустріч</i> сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) <i>У/середині</i> росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає <i>з/верху</i> хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла <i>по/моєму</i> ліктію. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].</p> |                                                                                                                                                                                                            |
| <p>1. Синонімом до слова «підіймаючи» в другому реченні може бути</p> <p>А підбираючи<br/> Б підносячи<br/> В підвищуючи<br/> Г підтягаючи</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Лексика. Синоніми.<br/> Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 214.</p>                                                                        |
| <p>2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку</p> <p>А свердлячи очима буяння природи.<br/> Б виграючи очима на буяння природи.<br/> В скинувши очі на буяння природи.<br/> Г втопивши очі в буянні природи.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Фразеологія<br/> Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>                                                                           |
| <p>3. Окремо в тексті пишеться сполука слів</p> <p>А на/зустріч<br/> Б у/середині<br/> В з/верху<br/> Г по/моєму</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>Орфографія. Написання складних слів разом і через дефіс.<br/> Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 115–122, 127.</p>                         |
| <p>4. У називному відмінку вжито в тексті іменник</p> <p>А хвилі<br/> Б бджоли<br/> В руки<br/> Г подих</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Морфологія. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.<br/> Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 129–131.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення</p> <p>А перше</p> <p>Б друге</p> <p>В третє</p> <p>Г шосте</p>                                                                                              | <p>Синтаксис. Відокремлені уточнювальні члени речення</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 221.</p>                   |
| <p>6. Складним безсполучниковим є речення</p> <p>А перше</p> <p>Б третє</p> <p>В четверте</p> <p>Г п'яте</p>                                                                                                   | <p>Синтаксис. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 66–70.</p>   |
| <p>7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні</p> <p>А другому</p> <p>Б третьому</p> <p>В четвертому</p> <p>Г п'ятому</p>                                                                                      | <p>Синтаксис. Розділові знаки в різних видах речень.</p> <p>Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 210–221.</p> |
| <p>8. На другий склад падає наголос у слові</p> <p>А кропива</p> <p>Б псевдонім</p> <p>В запитання</p> <p>Г ознака</p> <p>Д осока</p>                                                                          | <p>Орфоепія. Наголос, наголошені й ненаголошені склади</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 140–141.</p>       |
| <p>9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка</p> <p>А рел..єф міжгір..я</p> <p>Б з..їсти пів..яблука</p> <p>В присв..ятити сім..ї</p> <p>Г сер..йозний об..єкт</p> <p>Д люб..язна конс..єржка</p> | <p>Орфографія. Правила вживання апострофа.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 178.</p>                       |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>10. Неправильно утворено форму слова у варіанті</p> <p>А кілограм помідор</p> <p>Б недбале ставлення</p> <p>В тритомне зібрання</p> <p>Г з усякого приводу</p> <p>Д зробити навпаки</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Морфологія. Особливості вживання та написання відмінкових форм іменника.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 142–164.</p> |
| <p>11. Помилково вжито слово в рядку</p> <p>А ювілейні міроприємства</p> <p>Б громадянське суспільство</p> <p>В парламентська республіка</p> <p>Г непримиренні опоненти</p> <p>Д прикордонна територія</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Лексика. Професійна, діалектна, розмовна лексика.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 82–83.</p>                          |
| <p>12. Помилково утворено слово</p> <p>А виконавиця</p> <p>Б гардеробщиця</p> <p>В кравчиня</p> <p>Г вихователька</p> <p>Д спортсменка</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 95–97.</p>               |
| <p>13. Неправильно побудовано речення</p> <p>А Ви ніколи не замислювалися, чому в давнину число «сім» було популярним і оточеним таємничістю?</p> <p>Б Слід пам'ятати, що ґрунти набагато менше здатні до самоочищення та самовідновлення, ніж повітря або вода.</p> <p>В Починати приготування уроків бажано з письмових завдань, а потім варто братися за усні.</p> <p>Г Твори сучасних українських письменників і майстрів слова минулих століть привернуть увагу до вічних тем буття.</p> <p>Д Годинники – це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.</p> | <p>Синтаксис. Складнопідрядні речення з послідовною підрядністю.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 137.</p>                       |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>14. Правильно написано всі слова в рядку</p> <p>А розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище</p> <p>Б зжувати, безцензурний, пригірський, сцілення, зсунути</p> <p>В предобрий, стискач, беспечний, сформувати, роз'їхалися</p> <p>Г схований, схибити, розскроїти, беззаконня, примружити</p> <p>Д безсторонній, розмноження, схопити, премара, безлад</p>                               | <p>Орфографія. Правопис префіксів.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 260–270.</p>                                                                                       |
| <p>15. Літеру <i>и</i> треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка</p> <p>А д..ктант, такс..ст, Лейпц..г</p> <p>Б Ч..каго, х..мера, функт..я</p> <p>В кред..т, д..плом, Шексп..р</p> <p>Г Ч..лі, реж..м, тр..умфатор</p> <p>Д Ват..кан, д..намо, х..рург</p>                                                                                                                                       | <p>Орфографія. Написання слів іншомовного походження.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 190–196.</p>                                                                    |
| <p>16. Прочитайте уривок.</p> <p><i>І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні,<br/>І в снах – Ел(2)ади і Афін та хмурі степові вогні.<br/>А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертовн(4)ик вона,<br/>Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.</i></p> <p>Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім</p> <p>А 1</p> <p>Б 2</p> <p>В 3</p> <p>Г 4</p> <p>Д 5</p> | <p>Орфографія. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 182–189.</p>            |
| <p>17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку</p> <p>А коротший, щонайкращий</p> <p>Б ближчий, більш гарячіший</p> <p>В добріший, найменш удалий</p> <p>Г цікавіший, якнайдорожчий</p> <p>Д вужчий, найменш потрібний</p>                                                                                                                                                   | <p>Морфологія. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми).</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 194–197.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)</p> <p>А Вже тиха осінь ходить берегами на вербах трусить листячко руде.</p> <p>Б Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем.</p> <p>В Сонце зайшло степові озера стали на якийсь час темно-червоними.</p> <p>Г Брязне клинок об залізо кайданів піде луна по твердинях тиранів.</p> <p>Д Спочатку Тимко образився і хотів піти потім передумав і залишився.</p> | <p>Синтаксис. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2009. – С. 149–150.</p>     |
| <p>19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка</p> <p>А похджає, якість, їстоньки, яблунька</p> <p>Б кукурудза, п'ятниць, український, п'ять</p> <p>В гайок, об'єднування, сьогодні, їдуть</p> <p>Г серйозний, щебечуть, джміль, рясний</p> <p>Д рюкзак, рядно, перемивають, кар'єра</p>                                                                                                                                                        | <p>Фонетика. Позначення звуків мовлення на письмі.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 134–137.</p>                  |
| <p>20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу</p> <p>А десять (хвилин) на десяту</p> <p>Б чверть на одинадцяті</p> <p>В без п'ятнадцяти десяти</p> <p>Г пів на дванадцяті</p> <p>Д за п'ять (хвилин) шоста</p>                                                                                                                                                                                                                              | <p>Морфологія. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 243–245.</p> |
| <p>21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку</p> <p>А прочитаєте, змелете</p> <p>Б створимо, розв'яжемо</p> <p>В розгорнемо, клеєте</p> <p>Г кричите, полють</p> <p>Д скажемо, напишемо</p>                                                                                                                                                                                                                                          | <p>Морфологія. Словозміна дієслів I та II дієвідміни.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 7 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2007. – С. 59–67.</p>                      |
| <p>22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено)</p> <p>А Розтривожений думками він до самого ранку не міг заснути.</p> <p>Б Квітки омиті холодними росами розтулюють повіки-пелюстки.</p> <p>В Ніколи я співати не покину про землю повну щастя і краси</p> <p>Г Акації стояли саме в цвіту завітчані безліччю білих китиць.</p> <p>Д Удалинні виднілися облиті сонячним багрянцем верхівки сосен.</p>                      | <p>Синтаксис. Речення з відокремленими членами.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 206.</p>                              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                              |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------|--------------------|----------------------------------------|----------------------|-------------------------------------|--------------|-------------------------------------|--|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>23. Правильно написано всі займенники рядка</p> <p>А дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо</p> <p>Б ніщо, будь-який, де-котрий, ніскільки</p> <p>В будь-що, якийсь, аби-хто, що-небудь</p> <p>Г нічий, хто-небудь, де-який, будь-чий</p> <p>Д будь-хто, якийсь, ніякий, хто-зна-що</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>Морфологія. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 261–262.</p> |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| <p>24. З'ясуйте вид наведених простих речень.</p> <table data-bbox="85 523 1326 746"> <tr> <td><i>Вид речення</i></td><td><i>Приклад</i></td></tr> <tr> <td>1 називне</td><td>А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?</td></tr> <tr> <td>2 означено-особове</td><td>Б Криштальний промінь сміливого сонця.</td></tr> <tr> <td>3 неозначено-особове</td><td>В Мовчанка мудрості довкола.</td></tr> <tr> <td>4 безособове</td><td>Г Заморосило осінь у сльозу.</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Таких чекають все життя заради миті.</td></tr> </table>                    | <i>Вид речення</i>                                                                                                                                                                           | <i>Приклад</i>          | 1 називне     | А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів? | 2 означено-особове | Б Криштальний промінь сміливого сонця. | 3 неозначено-особове | В Мовчанка мудрості довкола.        | 4 безособове | Г Заморосило осінь у сльозу.        |  | Д Таких чекають все життя заради миті. | <p>Синтаксис. Типи односкладних речень.</p> <p>Глазова О. П., Кузнецов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 8 кл. – К.: Зодіак-ЕКО, 2008. – С. 131–148.</p>               |
| <i>Вид речення</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <i>Приклад</i>                                                                                                                                                                               |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 1 називне                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | А Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?                                                                                                                                 |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 2 означено-особове                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Б Криштальний промінь сміливого сонця.                                                                                                                                                       |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 3 неозначено-особове                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | В Мовчанка мудрості довкола.                                                                                                                                                                 |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 4 безособове                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Г Заморосило осінь у сльозу.                                                                                                                                                                 |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Д Таких чекають все життя заради миті.                                                                                                                                                       |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| <p>25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.</p> <table data-bbox="85 1042 1030 1265"> <tr> <td><i>Вид підрядного речення</i></td><td><i>Фрагмент речення</i></td></tr> <tr> <td>1 з'ясувальне</td><td>А Це був такий день, що ...</td></tr> <tr> <td>2 означальне</td><td>Б Там, де ..., листя було прозоре.</td></tr> <tr> <td>3 допустове</td><td>В Погода стояла сонячна, так що ...</td></tr> <tr> <td>4 наслідкове</td><td>Г Упав додолу перший лист, хоча ...</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Здавалося хлопцеві, що ...</td></tr> </table> | <i>Вид підрядного речення</i>                                                                                                                                                                | <i>Фрагмент речення</i> | 1 з'ясувальне | А Це був такий день, що ...                                  | 2 означальне       | Б Там, де ..., листя було прозоре.     | 3 допустове          | В Погода стояла сонячна, так що ... | 4 наслідкове | Г Упав додолу перший лист, хоча ... |  | Д Здавалося хлопцеві, що ...           | <p>Синтаксис. Основні види підрядних речень</p> <p>Шелехова Г. Т., Остаф Я. І., Скуратівський Л. В. Рідна мова: Підруч. для 9 кл. – К.: Освіта, 2002. – С. 48.</p> |
| <i>Вид підрядного речення</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <i>Фрагмент речення</i>                                                                                                                                                                      |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 1 з'ясувальне                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | А Це був такий день, що ...                                                                                                                                                                  |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 2 означальне                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Б Там, де ..., листя було прозоре.                                                                                                                                                           |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 3 допустове                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | В Погода стояла сонячна, так що ...                                                                                                                                                          |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
| 4 наслідкове                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Г Упав додолу перший лист, хоча ...                                                                                                                                                          |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Д Здавалося хлопцеві, що ...                                                                                                                                                                 |                         |               |                                                              |                    |                                        |                      |                                     |              |                                     |  |                                        |                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                 |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|-------------------------------------|--------------------|------------------------------|--------------------|--|---------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>26. Приєднайте до частини «Лелеки повернулися до рідного гнізда ...» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.</p> <table border="0"> <tr> <td><i>Варіант завершення речення</i></td> <td><i>Тип речення</i></td> </tr> <tr> <td>1 ... як заструменіли весняні ручаї.</td> <td>А просте з відокремленими членами</td> </tr> <tr> <td>2 ... і заходилися його лагодити.</td> <td>Б просте з однорідними членами</td> </tr> <tr> <td>3 ... і враз ожила простора садиба.</td> <td>В складнопідрядне</td> </tr> <tr> <td>4 ... перелетівши сині моря.</td> <td>Г складносурядне</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д складне безсполучникове</td> </tr> </table> | <i>Варіант завершення речення</i>                                                                                               | <i>Тип речення</i> | 1 ... як заструменіли весняні ручаї. | А просте з відокремленими членами | 2 ... і заходилися його лагодити. | Б просте з однорідними членами | 3 ... і враз ожила простора садиба. | В складнопідрядне  | 4 ... перелетівши сині моря. | Г складносурядне   |  | Д складне безсполучникове | <p>Синтаксис. Види речень у сучасній українській мові: за будовою (прості й складні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання). Біляєв О.М. та ін. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 162, 283.</p> |
| <i>Варіант завершення речення</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <i>Тип речення</i>                                                                                                              |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 1 ... як заструменіли весняні ручаї.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | А просте з відокремленими членами                                                                                               |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2 ... і заходилися його лагодити.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Б просте з однорідними членами                                                                                                  |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3 ... і враз ожила простора садиба.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | В складнопідрядне                                                                                                               |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 4 ... перелетівши сині моря.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Г складносурядне                                                                                                                |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Д складне безсполучникове                                                                                                       |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.</p> <table border="0"> <tr> <td><i>Фразеологізм</i></td> <td><i>Синонім</i></td> </tr> <tr> <td>1 море по коліно</td> <td>А на все горло</td> </tr> <tr> <td>2 хоч вовком вий</td> <td>Б хоч кричи</td> </tr> <tr> <td>3 з доброго дива</td> <td>В що б там не було</td> </tr> <tr> <td>4 за всяку ціну</td> <td>Г мов з гуски вода</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Д ні сіло ні впало</td> </tr> </table>                                                                                                                                                                                                                         | <i>Фразеологізм</i>                                                                                                             | <i>Синонім</i>     | 1 море по коліно                     | А на все горло                    | 2 хоч вовком вий                  | Б хоч кричи                    | 3 з доброго дива                    | В що б там не було | 4 за всяку ціну              | Г мов з гуски вода |  | Д ні сіло ні впало        | <p>Фразеологія.<br/>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 234–241.</p>                                                                                                                                                                                                                        |
| <i>Фразеологізм</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <i>Синонім</i>                                                                                                                  |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 1 море по коліно                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | А на все горло                                                                                                                  |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2 хоч вовком вий                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Б хоч кричи                                                                                                                     |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3 з доброго дива                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | В що б там не було                                                                                                              |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 4 за всяку ціну                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Г мов з гуски вода                                                                                                              |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Д ні сіло ні впало                                                                                                              |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).<br/>Дослідження (1)<i>вчених</i> доводять, що людину, яка не привчила (2)<i>себе</i> працювати напружено, (3)<i>долаючи</i> звичку (4)<i>зайвий</i> раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.</p> <p>А іменник<br/>Б прикметник<br/>В займенник<br/>Г дієприкметник (форма дієслова)<br/>Д дієприслівник (форма дієслова)</p>                                                                                                                                                                                                                          | <p>Морфологія.<br/>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 6 кл. – К.: Педагогічна преса, 2006. – С. 126–128.</p> |                    |                                      |                                   |                                   |                                |                                     |                    |                              |                    |  |                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.**

### **Шлях до національного самоусвідомлення**

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих. Кожна нація – це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація – це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації – це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації – це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей – націй – підпорядковане законові ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з'являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов'язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею.

Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходилита йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще

придатних для хліборобства, – на Кубані, Алтаї, у Приамур'ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у XX столітті почали з'являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов'янські, включно з так званою старослов'янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милослухністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милослухність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники криpto-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві – Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб – це символ державної влади. За іншими версіями – символ влади над трьома світами – небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найґрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витоки тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори – жовтий, червоний, синій, – взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру – ширина, довжина, висота – характеризують об’єм і простір світобудови.</p> <p>(74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор’я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей».</p> <p>Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи.</p> <p>(78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя.</p> <p>(80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея.</p> <p><b>За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів</b></p> |                                                                                                                                                                              |
| <p>29. Слово «зрослися», вжите авторкою в рядку 26, означає</p> <p>А стали єдиним цілим</p> <p>Б набули більших розмірів</p> <p>В з’єдналися в процесі росту</p> <p>Г досягли вищого ступеня розвитку</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>Лексика. Багатозначні й однозначні слова.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 205–206.</p>               |
| <p>30. Рядки «Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея» (рядки 80–83) є</p> <p>А тезою</p> <p>Б аргументом</p> <p>В прикладом</p> <p>Г висновком</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p> |
| <p>31. Слова авторки «В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...» (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй</p> <p>А «підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15)</p> <p>Б «складні поліфонічні акорди» (рядки 7–8)</p> <p>В «має свою місію, провідну ідею» (рядки 12–13)</p> <p>Г «пов’язане з географічним положенням» (рядки 20–21)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку</p> <p>А Як підкреслюють дослідники, особливі краса та <i>музикальність</i> української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне і матеріальне буття українців (рядки 48–50).</p> <p>Б На території України знайдено наскельні <i>малюнки</i> із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери (рядки 56–57).</p> <p>В Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим <i>феноменом</i> і однією з перших конституцій Європи (рядки 76–77).</p> <p>Г Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, створюючи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну <i>тканину</i> життя (рядки 78–79).</p> | <p>Лексика. Пряме та переносне значення слова</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 208.</p>                                                    |
| <p>33. За стильовими ознаками текст є</p> <p>А художнім</p> <p>Б розмовним</p> <p>В публіцистичним</p> <p>Г офіційно-діловим</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Стилістика. Стилї мовлення</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. – С. 53.</p>                                                                     |
| <p>34. Засобом міжфразового зв'язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є</p> <p>А лексичний повтор</p> <p>Б вставне слово</p> <p>В займенник</p> <p>Г синоніми</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Розвиток мовлення. Мовні засоби зв'язку речень у тексті.</p> <p>Біляєв О. М., Симоненкова Л. М., Скуратівський Л. В., Шелехова Г. Т. Українська мова: Підруч. для 10–11 кл. – К.: Освіта, 2004. – С. 188.</p> |
| <p>35. У тексті немає відповіді на запитання</p> <p>А Чому українці споконвіків були хліборобами?</p> <p>Б Які чинники сприяють милозвучності української мови?</p> <p>В Як дослідники тлумачать символіку українського герба?</p> <p>Г Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>                                     |
| <p>36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім</p> <p>А історії</p> <p>Б мовознавства</p> <p>В фольклористики</p> <p>Г геології</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Розвиток мовлення. Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми.</p> <p>Глазова О. П., Кузнєцов Ю. В. Рідна мова: Підруч. для 5 кл. – К.: Педагогічна преса, 2005. С. 45.</p>                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>37. Рядки «Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадки...», - є в</p> <p>А календарно-обрядовій пісні</p> <p>Б соціально-побутовій пісні</p> <p>В історичній пісні</p> <p>Г баладі</p> <p>Д думі</p>             | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Усна народна творчість</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 17</p>                      |
| <p>38. «Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...», - заявляє персонаж твору</p> <p>А Івана Котляревського</p> <p>Б Івана Вишенського</p> <p>В Івана Карпенка-Карого</p> <p>Г Григорія Сковороди</p> <p>Д Григорія Квітки-Основ'яненка</p> | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Давня українська література</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 79</p>                 |
| <p>39. Нова українська драматургія започаткована твором</p> <p>А Григорія Сковороди</p> <p>Б Тараса Шевченка</p> <p>В Івана Котляревського</p> <p>Г Івана Франка</p> <p>Д Івана Вишенського</p>                                                                                        | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С.119</p>                            |
| <p>40. Низку риторичних запитань: «Що ми?.. чиї сини? яких батьків? ким? за що закуті?..» - ставить автор у творі</p> <p>А «Україна в огні»</p> <p>Б «Шевченко»</p> <p>В «Чорна рада»</p> <p>Г «І мертвим, і живим...»</p> <p>Д «Сто років, як сконала Січ...»</p>                     | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Степанишин Б. Джерела пружно б'ють: Хрестоматія з української літератури для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. - С. 306</p> |
| <p>41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору</p> <p>А «Чорна рада»</p> <p>Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»</p> <p>В «Тіні забутих предків»</p> <p>Г «Маруся»</p> <p>Д «Людина»</p>                                                                      | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Степанишин Б. Українська література: Підручник для 9 кл. – К.: Арт-Освіта, 2004. – С.285</p>                            |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>42. У тому, що «сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі», - переконаний автор твору</p> <p>А «Заповіт»<br/> Б «Мойсей»<br/> В «Contra spem spero»<br/> Г «Ісаія. Глава 35»<br/> Д «Гімн»</p>                                                                          | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/> Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/> Хропко П., Погребенник В. Українська література: Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С.189</p> |
| <p>43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі</p> <p>А «Intermezzo»<br/> Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»<br/> В «Енеїда»<br/> Г «Камінний хрест»<br/> Д «Хазяїн»</p>                                                                                                                                                       | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/> Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/> Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 251</p>              |
| <p>44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження</p> <p>А нещадної експлуатації селян багатіями<br/> Б небажання багатіїв здобувати ґрунтовну освіту<br/> В прагнення багатіїв до стягання задля стягання<br/> Г байдужості багатіїв до проблем української культури<br/> Д збайдужіння багатіїв до проблем народної освіти</p> | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/> Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/> Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 111</p>              |
| <p>45. У поемі «Мойсей» використано сюжет</p> <p>А давньоримський<br/> Б давньогрецький<br/> В давньоєгипетський<br/> Г шумерський<br/> Д біблійний</p>                                                                                                                                                                             | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/> Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/> Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – С. 139</p>              |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>46. У рядках<br/>Звитяги наші, муки і руїни<br/>Безсмертні будуть у її словах.<br/>Вона ж була як голос України,<br/>Що клетотів у наших корогвах!<br/>ідеться про героїню твору<br/>А Лесі Українки<br/>Б Ліни Костенко<br/>В Павла Тичини<br/>Г Володимира Сосюри<br/>Д Івана Драча</p> | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах:<br/>Хрестоматія з української літератури для 11 класу<br/>загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.:<br/>Освіта, 2006. – С 237</p> |
| <p>47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», - запевняє свою кохану ліричний герой вірша<br/>А «Так ніхто не кохав...»<br/>Б «Два кольори»<br/>В «Ви знаєте, як липа шелестить...»<br/>Г «І все-таки до тебе думка лине...»<br/>Д «Арфами, арфами...»</p>                                    | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Хропко П., Погребенник В. Українська література:<br/>Хрестоматія для 10 класу загальноосвітніх<br/>навчальних закладів. – К.: Ковчег. - С. 631</p>                                                         |
| <p>48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім<br/>А Остап Вишня<br/>Б Панас Мирний<br/>В Марко Вовчок<br/>Г Іван Багряний<br/>Д Василь Барка</p>                                                                                                                                         | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська<br/>література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх<br/>навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С.263</p>                                            |
| <p>49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у<br/>А Києві<br/>Б Харкові<br/>В Донецьку<br/>Г Полтаві<br/>Д Курську</p>                                                                                                                                                                   | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з<br/>української літератури для 11 класу загальноосвітніх<br/>навчальних закладів. Ч.І. – К.: Освіта, 2006. – С. 308</p>                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>50. Слова “Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину” є в творі</p> <p>А «Балада про соняшник»</p> <p>Б «Лебеді материнства»</p> <p>В «Ти знаєш, що ти – людина?»</p> <p>Г «На колимським морозі калина»</p> <p>Д «Любіть Україну»</p>                                                                | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 254</p> |
| <p>51. «Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою», - благословляє своїх дітей героїня твору</p> <p>А “Кайдашева сім’я”</p> <p>Б “Україна в огні”</p> <p>В “Вершники”</p> <p>Г “Камінний хрест»</p> <p>Д «Три зозулі з поклоном»</p> | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 16</p>  |
| <p>52. «Сонце моє оранжеве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе», - звертається до поезії ліричний герой твору</p> <p>А «Катерина»</p> <p>Б «Сучасники»</p> <p>В «Інститутка»</p> <p>Г «Людина»</p> <p>Д «Балада про соняшник»</p>                                                                                         | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 270</p> |
| <p>53. «Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...», сказав</p> <p>А Іван Нечуй-Левицький</p> <p>Б Іван Карпенко-Карий</p> <p>В Іван Котляревський</p> <p>Г Остап Вишня</p> <p>Д Микола Куліш</p>                                                           | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 104</p>                    |

| <p>54. «Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителем / Сибірами і соловками», - звертається до України</p> <p>А Ліна Костенко<br/>Б Леся Українка<br/>В Василь Стус<br/>Г Євген Маланюк<br/>Д Іван Драч</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С. 345</p> |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|------------|-----------------|------------------------|------------------------------------|------------------|---------------------------|------------|-------------------------------|--|---------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>55. Рядки</p> <p>Не поет — бо це ж до болю мало,<br/>Не трибун — бо це лиш рупор мас</p> <p>характеризують</p> <p>А Тараса Шевченка<br/>Б Павла Тичину<br/>В Василя Стуса<br/>Г Володимира Сосюру<br/>Д Василя Симоненка</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Гуляк А. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Ч.П. – К.: Освіта, 2006. – С.427</p>  |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>56. Наприкінці XX століття помітним явищем української літератури став</p> <p>А імпресіонізм<br/>Б експресіонізм<br/>В постмодернізм<br/>Г романтизм<br/>Д реалізм</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006. – С. 495</p>                    |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.</p> <table data-bbox="91 1118 882 1374"> <thead> <tr> <th><i>Назва твору</i></th><th><i>Проблема (тема) твору</i></th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 «Людина»</td><td>А батьки і діти</td></tr> <tr> <td>2 «Мисливські усмішки»</td><td>Б боротьба духовності з буденщиною</td></tr> <tr> <td>3 «Лісова пісня»</td><td>В взаємини вождя і народу</td></tr> <tr> <td>4 «Мойсей»</td><td>Г замилювання рідною природою</td></tr> <tr> <td></td><td>Д емансипація жінки</td></tr> </tbody> </table> | <i>Назва твору</i>                                                                                                                                                                                                                                                                       | <i>Проблема (тема) твору</i> | 1 «Людина» | А батьки і діти | 2 «Мисливські усмішки» | Б боротьба духовності з буденщиною | 3 «Лісова пісня» | В взаємини вождя і народу | 4 «Мойсей» | Г замилювання рідною природою |  | Д емансипація жінки | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005.<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006</p> |
| <i>Назва твору</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <i>Проблема (тема) твору</i>                                                                                                                                                                                                                                                             |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 1 «Людина»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | А батьки і діти                                                                                                                                                                                                                                                                          |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 2 «Мисливські усмішки»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Б боротьба духовності з буденщиною                                                                                                                                                                                                                                                       |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 3 «Лісова пісня»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | В взаємини вождя і народу                                                                                                                                                                                                                                                                |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 4 «Мойсей»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Г замилювання рідною природою                                                                                                                                                                                                                                                            |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Д емансипація жінки                                                                                                                                                                                                                                                                      |                              |            |                 |                        |                                    |                  |                           |            |                               |  |                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                       |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|-----------------------|--------------------|------------------------|------------------|--------------------------------------|-----------------------|-----------------------------|------------------------|---------------------------------------|--|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.</p> <table> <tr> <td><i>Автор твору</i></td><td><i>Персонаж твору</i></td></tr> <tr> <td>1 Іван Багряний</td><td>А Палагна</td></tr> <tr> <td>2 Тарас Шевченко</td><td>Б Феноген</td></tr> <tr> <td>3 Іван Карпенко-Карий</td><td>В Мавка</td></tr> <tr> <td>4 Михайло Коцюбинський</td><td>Г Многогрішний</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Ярема Галайда</td></tr> </table>                                                                                                                       | <i>Автор твору</i>                    | <i>Персонаж твору</i> | 1 Іван Багряний    | А Палагна              | 2 Тарас Шевченко | Б Феноген                            | 3 Іван Карпенко-Карий | В Мавка                     | 4 Михайло Коцюбинський | Г Многогрішний                        |  | Д Ярема Галайда         | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005.<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006</p> |
| <i>Автор твору</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <i>Персонаж твору</i>                 |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 1 Іван Багряний                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | А Палагна                             |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 2 Тарас Шевченко                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Б Феноген                             |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 3 Іван Карпенко-Карий                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | В Мавка                               |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 4 Михайло Коцюбинський                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Г Многогрішний                        |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Д Ярема Галайда                       |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події.</p> <table> <tr> <td><i>Назва твору</i></td><td><i>Історичне тло</i></td></tr> <tr> <td>1 «Україна в огні»</td><td>А Коліївщина (1768 р.)</td></tr> <tr> <td>2 «Гайдамаки»</td><td>Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)</td></tr> <tr> <td>3 «Чорна рада»</td><td>В Голодомор (1932-1933 рр.)</td></tr> <tr> <td>4 «Я (Романтика)»</td><td>Г Друга світова війна (1939-1945 рр.)</td></tr> <tr> <td></td><td>Д Руїна (1657-1687 рр.)</td></tr> </table> | <i>Назва твору</i>                    | <i>Історичне тло</i>  | 1 «Україна в огні» | А Коліївщина (1768 р.) | 2 «Гайдамаки»    | Б Громадянська війна (1917-1921 рр.) | 3 «Чорна рада»        | В Голодомор (1932-1933 рр.) | 4 «Я (Романтика)»      | Г Друга світова війна (1939-1945 рр.) |  | Д Руїна (1657-1687 рр.) | <p>Відповідність програмі ЗНО:<br/>Література кінця XVIII-початку XX століття<br/>Література XX століття</p> <p>Відповідність підручникам і посібникам:<br/>Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005.<br/>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006</p> |
| <i>Назва твору</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <i>Історичне тло</i>                  |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 1 «Україна в огні»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | А Коліївщина (1768 р.)                |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 2 «Гайдамаки»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Б Громадянська війна (1917-1921 рр.)  |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 3 «Чорна рада»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | В Голодомор (1932-1933 рр.)           |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 4 «Я (Романтика)»                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Г Друга світова війна (1939-1945 рр.) |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Д Руїна (1657-1687 рр.)               |                       |                    |                        |                  |                                      |                       |                             |                        |                                       |  |                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                                                                                                                                                     |                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.                                                                                    |                               | Відповідність програмі ЗНО:<br>Література кінця XVIII-початку XX століття<br>Література XX століття                                                                                                                                                                                                      |
| <i>Цитата з твору</i>                                                                                                                               | <i>Назва твору</i>            | Відповідність підручникам і посібникам:<br>Хропко П. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005.<br>Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література: Підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Освіта, 2006 |
| 1 «На снігу великими літерами було написано: «ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»                                                                     | А «Ти знаєш, що ти – людина?» |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 2 «Сьогодні усе для тебе – Озера, гаї, степи.<br>І жити спішити треба,<br>Кохати спішити треба –<br>Гляди ж, не проспи»                             | Б «Лісова пісня»              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 3 «Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не пізнавали один одного, а з неба палило сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок...» | В «Тигролови»                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 4 «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!<br>Я в серці маю те, що не вмирає»                                                                                | Г «Катерина»                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                                                                                                                                                     | Д «Вершники»                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

**Зовнішнє незалежне оцінювання 2011 року**  
**Основна сесія № 2**  
**Відповіді на завдання тесту з української мови і літератури**

| <b>Умова завдання та правильна відповідь</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p style="text-align: center;"><b>Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7.</b></p> <p>(1) На невеличкій прогалині тут, посеред гори, розкинулася пасіка. (2) Високі дерева, підіймаючи <i>на/зустріч</i> сонцю своє густе гілля, оточують її з усіх боків. (3) <i>У/середині</i> росте трава, з квітками рясно помішана, та стоїть із десятків вуликів. (4) Сонце кидає <i>з/верху</i> хвилі тепла і золоті бджоли бринять у повітрі. (5) Ось щось торкнулося моєї руки: це одна з бджілок неспішно поповзла <i>по/моєму</i> ліктію. (6) А я стою, затамувавши подих і [...].</p> |
| 1. Синонімом до слова «підіймаючи» в другому реченні може бути<br><b>підносячи</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 2. Доречне завершення останнього речення наведено в рядку<br><b>втопивши очі в буянні природи.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 3. Окремо в тексті пишеться сполука слів<br><b>по/моєму</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 4. У називному відмінку вжито в тексті іменник<br><b>бджоли</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 5. Уточнювальною обставиною ускладнено речення<br><b>перше</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 6. Складним безсполучниковим є речення<br><b>п'яте</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні<br><b>четвертому</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 8. На другий склад падає наголос у слові<br><b>ознака</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9. Апостроф треба писати на місці обох пропусків рядка<br><b>з..їсти пів..яблука</b>                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 10. Неправильно утворено форму слова у варіанті<br><b>кілограм помідор</b>                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 11. Помилково вжито слово в рядку<br><b>ювілейні міроприємства</b>                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 12. Помилково утворено слово<br><b>гардеробщиця</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 13. Неправильно побудовано речення<br><b>Годинники – це штучно створені предмети, які інформують людину про час і який є дуже важливим ресурсом.</b>                                                                                                                                                                                           |
| 14. Правильно написано всі слова в рядку<br><b>розрівняти, скалічений, безцільний, сповідати, прізвище</b>                                                                                                                                                                                                                                     |
| 15. Літеру <i>и</i> треба писати на місці пропуску в усіх словах рядка<br><b>д..ктант, такс..ст, Лейпц..г</b>                                                                                                                                                                                                                                  |
| 16. Прочитайте уривок.<br><i>І трудний хліб черствий, щоден(1)ий, і темні многотрудні дні,<br/>І в снах – Ел(2)ади і Афін та хмурі степові вогні.<br/>А поруч, як весталка сон(3)а, вартує жертвн(4)ик вона,<br/>Проста, земна моя Мадон(5)а, проста, земна моя жона.</i><br>Подвоєні літери слід писати на місці всіх цифр, окрім<br><b>4</b> |
| 17. Помилку у творенні ступенів порівняння прикметників допущено в рядку<br><b>ближчий, більш гарячіший</b>                                                                                                                                                                                                                                    |
| 18. Двокрапку треба поставити в реченні (розділові знаки пропущено)<br><b>Сашко задихався та зморився більше години вони бігли з Сіроманцем.</b>                                                                                                                                                                                               |
| 19. Кількість звуків і букв однакова в кожному слові рядка<br><b>походжає, якість, їстоньки, яблунька</b>                                                                                                                                                                                                                                      |

|                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 20. Неправильно побудовано словосполучення на позначення часу<br><b>без п'ятнадцяти десятих</b>                                                       |                                                                                                                                                                                                                   |
| 21. Помилку в написанні особових закінчень дієслів допущено в рядку<br><b>розгорнемо, клесте</b>                                                      |                                                                                                                                                                                                                   |
| 22. Поширене означення не відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено)<br><b>Удалині виднілися облиті сонячним багрянцем верхівки сосен.</b> |                                                                                                                                                                                                                   |
| 23. Правильно написано всі займенники рядка<br><b>дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо</b>                                                            |                                                                                                                                                                                                                   |
| 24. З'ясуйте вид наведених простих речень.                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><i>Вид речення</i></p> <p>називне</p> <p>означено-особове</p> <p>неозначено-особове</p> <p>безособове</p>                                          | <p><i>Приклад</i></p> <p>Криштальний промінь сміливого сонця.</p> <p>Яку ще хочем більшу славу укласти в блідість власних слів?</p> <p>Таких чекають все життя заради миті.</p> <p>Заморосило осінь у сльозу.</p> |
| 25. Визначте, який вид підрядного відповідає кожному фрагментові складного речення.                                                                   |                                                                                                                                                                                                                   |
| <p><i>Вид підрядного речення</i></p> <p>з'ясувальне</p> <p>означальне</p> <p>допустове</p> <p>наслідкове</p>                                          | <p><i>Фрагмент речення</i></p> <p>Здавалося хлопцю, що ...</p> <p>Це був такий день, що ...</p> <p>Упав додолу перший лист, хоча ...</p> <p>Погода стояла сонячна, так що ...</p>                                 |

26. Приєдняйте до частини «Лелеки повернулися до рідного гнізда ...» запропоновані варіанти та з'ясуйте тип кожного з утворених речень.

*Варіант завершення речення*

... як заструменіли весняні ручаї.

... і заходилися його лагодити.

... і враз ожила простора садиба.

... перелетівши сині моря.

*Тип речення*

складнопідрядне

просте з однорідними членами

складносурядне

просте з відокремленими членами

27. Доберіть синоніми до поданих фразеологізмів.

*Фразеологізм*

море по коліно

хоч вовком вий

з доброго дива

за всяку ціну

*Синонім*

мов з гуски вода

хоч кричи

ні сіло ні впало

що б там не було

28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Дослідження (1)*вчених* доводять, що людину, яка не привчила (2)*себе* працювати напружено, (3)*долаючи* звичку (4)*зайвий* раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.

1 іменник

2 займенник

3 дієприслівник (форма дієслова)

4 прикметник

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і виконайте завдання 29–36.**

### **Шлях до національного самоусвідомлення**

(1–4) Квітник життя людства на Землі складається з багатьох націй, народів, країн. Серед них немає гірших чи кращих, добрих чи злих, потворних чи вродливих.

Кожна нація – це велика особистість, що несе в зернині своєї душі скарб великої любові, краси, добра, справедливості, гармонії.

(5–9) Кожна сучасна нація – це також і продукт історії, це потік, у який влилися свого часу інші великі чи малі нації й народи. Тому якщо первісні нації можна

розглядати як ноти у своєму звучанні, то сучасні нації – це складні поліфонічні акорди. Або якщо первісні нації розглядати як чисті кольори спектру, райдужні кольори, то сучасні нації – це складні багатокольорові малюнки.

(10–13) Якими різними є люди, котрі приходять на Землю зі своїми завданнями й утілюють ці завдання настільки, наскільки це виявляється для них можливим завдяки комплексу обставин, такими різними є народи, нації, і кожна з них має свою місію, провідну ідею буття на цій Землі.

(14–19) Життя великих індивідуальностей – націй – підпорядковане законові ритму, відбувається відповідно до циклів. В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно... Є нації з великим історичним минулим, а є нації молоді, що проходять через етап становлення як цілісна людська спільнота.

(20–35) Етноісторичне коріння українського народу безпосередньо пов’язане з географічним положенням. Із прадавніх часів на землях сучасної України жили землероби. З геологічної точки зору, сучасна Україна розташована на одній з найстабільніших платформ світу й не була затоплена світовим океаном. За оцінками експертів, на території України розміщується понад 30 відсотків чорноземів світу. Українські ґрунти називають унікальним багатством загальнопланетарного значення. На цій землі завжди жили хлібороби, вони зрослися зі своєю ненькою-землею.

Сучасні дослідження багатьох учених, які вивчають трипільську культуру, підтверджують спадкоємність культурних традицій, незважаючи на різноманітні міграційні процеси, що відбувалися протягом тисячоліть. Приходилита йшли далі племена завойовників і кочівників, але жителі цієї землі зберігали свої традиції та культуру. Їх називали різними іменами, проте етнічні ознаки залишалися незмінними. Не є випадковим, що вихідці з України за її межами (а таких сьогодні налічується близько 20 мільйонів осіб) селилися на територіях, найкраще придатних для хліборобства, – на Кубані, Алтаї, у Приамур’ї, на півдні Канади, півночі США, півночі Австралії, в Аргентині.

(36–37) Саме у XX столітті почали з’являтися наукові докази існування прадавніх коренів української нації, і це визнано у світі.

(38–43) Науковці називають українську мову однією з найдавніших і найдосконаліших мов світу. Польський учений-лінгвіст Михайло Красуський у праці «Прадавність української мови» (1880 рік) відзначив: «Тривалий час порівнюючи арійські мови, я переконався, що українська мова старша не тільки за всі слов’янські, включно з так званою старослов’янською, а й за санскритську, давньогрецьку, латинську й інші арійські».

(44–50) За евфонічністю (милослухністю) науковці ставлять нашу мову на одне з перших місць у світі. Так, 1934 року на Всесвітньому конкурсі мов, що проводився у Франції, серед найкрасивіших і найбагатших мов назвали французьку, перську й українську. Милослухність української мови досягається уникненням збігу голосних і приголосних, чергуванням звуків. Як підкреслюють дослідники, особливі краса та музикальність української мови є одним з найяскравіших проявів панестетизму, всеохопної любові до краси, що пронизує духовне та матеріальне буття українців.

(51–52) У сучасній українській культурі збереглися священні знаки-символи, історія виникнення яких сягає в глибину тисячоліть.

(53–55) Тризуб, державний символ України, є одним із найархаїчніших і найпоширеніших сакральних знаків людської цивілізації. Із тризубом зображалися грецький Посейдон, римський Нептун, індійські Шива та Вішну, скіфський Тагимасад.

(56–64) На території України знайдено наскельні малюнки із зображенням тризуба, датовані IV–III тисячоліттями до нашої ери. Тризуб був відомий в Ольвії, Боспорському царстві, Урарту, Ірані, Індії, на Кавказі, його зображення використовували представники крито-мінойської культури (III–II тисячоліття до нашої ери), гети (III–I тисячоліття до нашої ери), сармати, царські скіфи, руські князі. В Індії, у штаті Джаму і Кашмір, височить священна гора з трьома вершинами, яку індійці називають Трикута. У надрах гори заховане святилище богині Вайяну Деві – Великої Матері. Під охороною жерців, за трьома магічними каменями, знаходиться її велична бронзова фігура з тризубом у правій руці.

(65–73) Філософські гіпотези трактують цей знак як символічне зображення ідеї. Є думка, що тризуб – це символ державної влади. За іншими версіями – символ влади над трьома світами – небесним, земним і підземним, або ж символ-ключ до розуміння алфавітів земної писемності. Найгрунтовнішими видаються гіпотези, що шукають витоки тризуба в триєдності світобудови. Навколишній світ побудований на взаємодії трьох елементів: три типи кварків (елементарних частинок) утворюють атоми та молекули, що є основою всіх фізичних тіл; три кольори – жовтий, червоний, синій, – взаємодіючи, утворюють спектр веселки, багатобарвність світу; три напрямки виміру – ширина, довжина, висота – характеризують об'єм і простір світобудови.

(74–77) Гомер, описуючи у своїй «Іліаді» давніх жителів Північного Причорномор'я, дає їм характеристику «найсправедливіших серед людей».

Конституція українського гетьмана Пилипа Орлика була неперевершеним правовим феноменом і однією з перших конституцій Європи.

(78–79) Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя.

(80–83) Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців –

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея.</p> <p><b>За Світланою Гавриленко, «Дайджест Всеукраїнської експертної мережі» 838 слів</b></p>                                            |
| <p>29. Слово «зрослися», вжите авторкою в рядку 26, означає <b>стали єдиним цілим</b></p>                                                                                                                                                                                                                             |
| <p>30. Рядки <i>«Хочеться сказати разом з іншими: призначення України й українців – берегти Життя, утверджувати Істину, творити Добро, примножувати Красу. Місія України – бути джерелом духовної наснаги людства. У цьому її велич та її національна ідея»</i> (рядки 80–83) є <b>висновком</b></p>                  |
| <p>31. Слова авторки <i>«В історичному минулому нам відомі приклади, коли нації з’являлися та зникали, коли якась нація виявляла себе зі значною активністю, а потім віками жила тихо й непомітно...»</i> (рядки 15–17), є підтвердженням того, що життя націй <b>«підпорядковане закону ритму» (рядки 14–15)</b></p> |
| <p>32. У переносному значенні вжито слово, виділене в рядку <b>Кожна нація у великому плетиві світової історії веде свій малюнок, свій візерунок, творячи спільну духовну й матеріальну реальність, загальну тканину життя (рядки 78–79).</b></p>                                                                     |
| <p>33. За стильовими ознаками текст є <b>публіцистичним</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <p>34. Засобом міжфразового зв’язку першого та другого речень тексту (рядки 1–2) є <b>займенник</b></p>                                                                                                                                                                                                               |
| <p>35. У тексті немає відповіді на запитання <b>Чому сучасні нації суттєво впливають одна на одну?</b></p>                                                                                                                                                                                                            |
| <p>36. Для підтвердження своїх думок авторка залучає факти всіх перерахованих наук, окрім <b>фольклористики</b></p>                                                                                                                                                                                                   |
| <p>37. Рядки <i>«Ой біжить мала дівчина, / А за нею русалочка: / «Та послухай мене, красна панночко, / Загадаю тобі три загадки...»</i>, - є в <b>календарно-обрядовій пісні</b></p>                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 38. «Незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені...», - заявляє персонаж твору<br><b>Григорія Сковороди</b>                                                  |
| 39. Нова українська драматургія започаткована твором<br><b>Івана Котляревського</b>                                                                                                                 |
| 40. Низку риторичних запитань: «Що ми?.. чиї сини? яких батьків? ким? за що закуті?..» - ставить автор у творі<br><b>«І мертвим, і живим...»</b>                                                    |
| 41. Павло Тетеря, Іван Брюховецький і Яким Сомко є персонажами твору<br><b>«Чорна рада»</b>                                                                                                         |
| 42. У тому, що «сила родиться й завзяття / Не ридать, а добувати, / Хоч синам, як не собі, / Кращу долю в боротьбі», - переконаний автор твору<br><b>«Гімн»</b>                                     |
| 43. Уплив імпресіонізму явно відчутний у творі<br><b>«Intermezzo»</b>                                                                                                                               |
| 44. Провідною ідеєю комедії «Хазяїн» є засудження<br><b>прагнення багатіїв до стягання задля стягання</b>                                                                                           |
| 45. У поемі «Мойсей» використано сюжет<br><b>біблійний</b>                                                                                                                                          |
| 46. У рядках<br>Звитяги наші, муки і руїни<br>Безсмертні будуть у її словах.<br>Вона ж була як голос України,<br>Що клекотів у наших корогвах!<br>ідеться про героїню твору<br><b>Ліни Костенко</b> |
| 47. «Сміх буде, плач буде перламутровий», - запевняє свою кохану ліричний герой вірша<br><b>«Арфами, арфами...»</b>                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 48. Письменник Лозов'ягін обрав собі псевдонім<br><b>Іван Багряний</b>                                                                                                                                                  |
| 49. Дія комедії «Мина Мазайло» розгортається у<br><b>Харкові</b>                                                                                                                                                        |
| 50. Слова «Можна все на світі вибирати, сину, / Вибрати не можна тільки Батьківщину» є в творі<br><b>«Лебеді материнства»</b>                                                                                           |
| 51. «Пошли ж вам, Боже, щасливу долю та сили в руки, щоб... возвеличили трудами красну землю нашу українську, аби цвіла вона багатствами і згодою», - благословляє своїх дітей героїня твору<br><b>«Україна в огні»</b> |
| 52. «Сонце моє оранжеве! Щомиті якийсь хлопчисько відкриває тебе для себе», - звертається до поезії ліричний герой твору<br><b>«Балада про соняшник»</b>                                                                |
| 53. «Ніколи не сміявся без любові до вас усіх, до сонця, до вітру, до зеленого листу! У моєму сміхові завжди бачив народ...», сказав<br><b>Остап Вишня</b>                                                              |
| 54. «Ти вже не згинеш, ти двожилава, / Земля, рабована віками, / І не скарать тебе душителям / Сибірами і соловками», - звертається до України<br><b>Василь Стус</b>                                                    |
| 55. Рядки<br>Не поет — бо це ж до болю мало,<br>Не трибун — бо це лиш рупор мас<br>характеризують<br><b>Тараса Шевченка</b>                                                                                             |
| 56. Наприкінці ХХ століття помітним явищем української літератури став<br><b>постмодернізм</b>                                                                                                                          |

|                                                                                                                                                      |                                     |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|--|
| 57. Установіть відповідність між назвою та проблемою (темою) художнього твору.                                                                       |                                     |  |
| <i>Назва твору</i>                                                                                                                                   | <i>Проблема (тема) твору</i>        |  |
| «Людина»                                                                                                                                             | емансипація жінки                   |  |
| «Мисливські усмішки»                                                                                                                                 | замилування рідною природою         |  |
| «Лісова пісня»                                                                                                                                       | боротьба духовності з буденщиною    |  |
| «Мойсей»                                                                                                                                             | взаємини вождя і народу             |  |
| 58. Установіть відповідність між автором і персонажем твору.                                                                                         |                                     |  |
| <i>Автор твору</i>                                                                                                                                   | <i>Персонаж твору</i>               |  |
| Іван Багряний                                                                                                                                        | Многогрішний                        |  |
| Тарас Шевченко                                                                                                                                       | Ярема Галайда                       |  |
| Іван Карпенко-Карий                                                                                                                                  | Феноген                             |  |
| Михайло Коцюбинський                                                                                                                                 | Палагна                             |  |
| 59. Установіть відповідність між назвою твору та історичним тлом, на якому розгортаються його події.                                                 |                                     |  |
| <i>Назва твору</i>                                                                                                                                   | <i>Історичне тло</i>                |  |
| «Україна в огні»                                                                                                                                     | Друга світова війна (1939-1945 рр.) |  |
| «Гайдамаки»                                                                                                                                          | Коліївщина (1768 р.)                |  |
| «Чорна рада»                                                                                                                                         | Руїна (1657-1687 рр.)               |  |
| «Я (Романтика)»                                                                                                                                      | Громадянська війна (1917-1921 рр.)  |  |
| 60. Установіть відповідність між цитатою з твору та його назвою.                                                                                     |                                     |  |
| <i>Цитата з твору</i>                                                                                                                                | <i>Назва твору</i>                  |  |
| «На снігу великими літерами було написано: «ФІЙОНА МЕДВИНУ ПРИВІТ ПЕРЕДАВАЛА»                                                                        | «Тигролови»                         |  |
| «Сьогодні усе для тебе –<br>Озера, гаї, степи.<br>І жити спішити треба,<br>Кохати спішити треба –<br>Гляди ж, не проспи»                             | «Ти знаєш, що ти – людина?»         |  |
| «Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не пізнавали один одного, а з неба<br>палило сонце, а гелгання бійців нагадувало ярмарок...» | «Вершники»                          |  |
| «Ні! Я жива! Я буду вічно жити!<br>Я в серці маю те, що не вмирає»                                                                                   | «Лісова пісня»                      |  |